

Addendum Toetsbeleid

Aandacht voor GenAI in toetsing | Mei 2025

Het kader Toetsbeleid van de UvA is in 2022 vastgesteld. Rond diezelfde tijd namen de ontwikkelingen op het gebied van AI een enorme vlucht door de opkomst van generatieve AI (GenAI)¹, in eerste instantie in de vorm van ChatGPT van Open AI. Al snel volgden nieuwe tools en toepassingen van GenAI.

Toetsing kan gevoelig zijn voor ongeoorloofd gebruik van GenAI. Sommige applicaties zijn hier ook expliciet voor ontworpen of maken nieuwe soorten fraude mogelijk². Daarom is het van belang om bij het vormgeven van toetsing en het toetsbeleid hier extra aandacht voor te hebben. Het Kader Toetsbeleid zal sowieso moeten worden herzien zodra de nieuwe UvA onderwijsvisie is vastgesteld, omdat het toetsbeleid moet blijven aansluiten bij de UvA onderwijsvisie (verwacht september 2026). Bij die grotere herziening zal ook gekeken worden of en dan hoe GenAI in dat nieuwe kader nog een specifieke plek moet krijgen.

Dit addendum dient in de tussentijd als hulpmiddel voor opleidingen om bij het opstellen van toetsbeleid en toetsen (in lijn met het kader Toetsbeleid) aandacht te hebben voor de risico's en mogelijkheden van GenAI.

Hierbij volgt dit addendum de indeling van het kader en verwijst het naar de betreffende paragraaf/hoofdstuk in het kader waar het betrekking op heeft.

Dit addendum is tevens in lijn met het beleidskader en richtlijnen GenAI in het onderwijs³, dat de mogelijkheden en beperkingen van AI in onderwijs en toetsing aan de UvA beschrijft.

Dit addendum is opgesteld op basis van input en feedback van een aantal examencommissieleden en toetsdeskundigen.

4. Visie op onderwijs en toetsing

In dit hoofdstuk wordt er een link gelegd tussen de UvA onderwijsvisie en de relatie met toetsing en toetsbeleid. De onderwijsvisie beschrijft wat de UvA ziet als kwalitatief goed onderwijs en daarmee het onderwijs dat de UvA wil aanbieden. Toetsing is daar onlosmakelijk mee verbonden. GenAI heeft een effect op hoe studenten leren en (zich voorbereiden op) toetsen. Het is dan ook de verwachting dat (Gen)AI in bepaalde vorm een plek krijgt in de nieuwe UvA onderwijsvisie en daaropvolgend het nieuwe toetskader.

GenAI heeft impact op de constructive alignment: de leerdoelen, toetsing en leeractiviteiten worden beïnvloed. Dit vraagt daarom expliciete aandacht voor GenAI in toetsbeleid en toetsing.

Dat GenAI ook in toekomstig werkveld van studenten een plek heeft gekregen of zal krijgen lijkt evident. Het leren (omgaan) met GenAI is daarom voor de meeste vakgebieden ook wenselijk of zelfs noodzakelijk, terwijl andere vaardigheden in de toekomst wellicht minder van belang worden of een andere rol binnen het curriculum gaan vervullen.

Voor het verstrekken van diploma's blijft het echter altijd van belang dat studenten zelf(standig) kennis en vaardigheden verwerven en de beheersing ervan aantonen. Daarom is en blijft het relevant om in de vormgeving van onderwijs en toetsing stil te staan bij welke gevolgen GenAI kan, moet en mag hebben.

Hiervoor is het cruciaal om als opleiding na te denken over welke eindtermen van de opleiding en daaraan gerelateerd welke leerdoelen van vakken studenten zonder GenAI

¹ GenAI is een vorm van kunstmatige intelligentie die tekst, afbeeldingen en gevarieerde inhoud kan produceren op basis van de gegevens waarop het wordt getraind.

² Voorbeeld van deze tools zijn 'Undetectable AI'. Een voorbeeld van zo'n tool is 'Undetectable AI'.

³ Het beleidskader en richtlijnen GenAI in het onderwijs is in mei 2025 vastgesteld.

(hulpmiddelen) moeten behalen en waar inzet van GenAI (hulpmiddelen) wel mogelijk of zelfs wenselijk is. Op basis van die keuze, kan er een passende toetsvorm gekozen worden die het leerdoel goed toetst (constructive alignment) en het risico op ongeoorloofd gebruik van GenAI minimaliseert en daar waar gewenst, op een verantwoorde wijze stimuleert. Daarnaast scherpt vermelding welke leerdoelen wel, en welke niet met behulp van een AI-tool behaald mogen worden meer duidelijkheid voor alle betrokkenen.

4.1.1 Werkdruk studenten

In deze paragraaf in het kader wordt kort stilgestaan bij het recht van studenten op een studeerbaar programma. Een (te) hoge werkdruk, met veel (summatieve) toetsmomenten kan ook ongeoorloofd gebruik van GenAI aantrekkelijk maken. Maar ook het belang van hoge cijfers of onzekerheid van de student kan aanzetten tot het ongeoorloofd gebruik van GenAI. Veel toetsen staat niet direct gelijk aan goed toetsen. Facultaire toetsdeskundigen (of andere medewerkers van het facultaire TLC), of onderwijskundigen kunnen helpen bij het vormgeven van gebalanceerde toetsing.

5.4 Toetsprogramma

Naar verwachting zullen in veel opleidingen eindtermen (en/of leerlijnen) en/of leerdoelen gerelateerd aan GenAI in de komende jaren een plek gaan krijgen. Voor deze eindtermen en leerdoelen geldt, net als voor alle andere eindtermen en leerdoelen, dat een student aan het eind van de opleiding de eindtermen (zelfstandig) behaald moet hebben om een

diploma te kunnen ontvangen. Aantonen en borgen dat studenten de eindtermen hebben behaald, wordt eenvoudiger bij een weloverwogen toetsprogramma, waarbij alle eindtermen en leerdoelen op een passende wijze getoetst worden door de opleiding heen. Het is haast onmogelijk om risico's helemaal te vermijden, maar op curriculumniveau zorgen dat studenten niet een hele leerlijn en/of een heel vak kunnen halen met ongeoorloofd gebruik van AI is belangrijker.

Toetsprogramma controleren

De opkomst van AI maakt dat het nodig is het toetsprogramma in het geheel nog een keer onder de loep te nemen en AI daarbinnen de gewenste plek te geven.

In deze paragraaf in het kader wordt het toetsprogramma verder toegelicht.

5.5 Toets(tak)en – TLC toetscyclus

Deze paragraaf beschrijft de taken die komen kijken bij het toetsproces. Ook in dit proces kan GenAI een rol spelen. Niet alleen als risico, maar ook in positieve zin: als hulpmiddel voor examinatoren. Zie hieronder voor wat voorbeelden in verschillende fases van de toetscyclus. Examinatoren blijven vanzelfsprekend wel altijd zelf verantwoordelijk voor de (kwaliteit van de) toetsing en daarmee ook voor de kwaliteit van output die GenAI levert als examinatoren gebruik maken van GenAI als hulpmiddel.

Let wel: voor bepaalde taken in de toetscyclus is het inzetten van AI volgens de EU AI-act⁴ niet toegestaan. Dit betreft met

name het beoordelen van toetsen. Zie hiervoor de toelichting op paragraaf 5.5.4 Nakijken en beoordelen hieronder.

5.5.1 Ontwerpen

Bij het ontwerpen van toetsen gaat het onder andere over de keuze van de toetsvorm. Het is belangrijk om hierbij rekening te houden met AI. Bepaalde toetsvormen, zoals take-home tentamens en essays zijn gevoeliger voor ongeoorloofd gebruik van AI. Dat wil echter niet zeggen dat je deze toetsvormen niet kunt blijven toepassen, mits dit weloverwogen en eventueel met mitigerende maatregelen wordt gedaan, door bijvoorbeeld meer nadruk te leggen op het proces van het schrijven in plaats van op het product. Dat haalt ook de prestatiedruk wat omlaag. Of door het toevoegen van een mondelinge 'validatie' tijdens het proces toe te voegen. Op de website van de TLC⁵ zijn voor verschillende gevoelige toetsvormen, alternatieve toetsvormen of mitigerende maatregelen te vinden die helpen een toets aan te passen. Examinatoren kunnen ook facultaire toetsdeskundigen (of andere medewerkers van het facultaire TLC), of onderwijskundigen benaderen voor hulp bij het vormgeven van een gebalanceerde toetsing.

5.5.2 Construeren

Bij het construeren van een toets, bijvoorbeeld bij het formuleren van toetsvragen, kan GenAI docenten/examinatoren ook ondersteunen. GenAI tools (zoals UvA AI Chat⁶) kunnen helpen bij het formuleren van vragen bij artikelen die de studenten moeten bestuderen. Of het schrijven van casuïstiek. Controle op de accuratesse en

⁴ [EU Artificial Intelligence Act | Up-to-date developments and analyses of the EU AI Act.](#)

⁵ [GenAI & assessment - UvA Teaching and Learning Centres \(TLC\).](#)

⁶ <https://www.uva.nl/over-de-uva/over-de-universiteit/ai/ai-in-het-onderwijs/uva-ai-chat>.

diversiteit van de vragen en afstemming op de leerdoelen, bijvoorbeeld op basis van een toetsmatrijs, is wel essentieel om een kwalitatief goede toets te construeren.

5.5.4 Nakijken en beoordelen

Voor het proces van nakijken en beoordelen van een toets kan GenAI ook een hulpmiddel voor docenten/examinatoren zijn, maar hier is wel voorzichtigheid geboden.

GenAI tools kunnen bijvoorbeeld gebruikt worden voor het genereren van modelantwoorden. Wel is binnen de UvA afspraak alleen gebruik te maken van tool waarvoor de UvA een licentie heeft. Indien UvA AI Chat beschikbaar is, is dat de aangewezen tool om hiervoor in te zetten.

Beoordeling van studieprestaties (toetsing)

Let op! De beoordeling van het werk van studenten moet, in lijn met de EU AI act door een door de examencommissie aangewezen examiner geschieden en mag onder geen beding worden uitbesteed aan een GenAI tool.

Fraude met GenAI is in de meeste gevallen moeilijk aan te tonen. Met name bij take-home tentamens en essays is de verleiding wellicht (te) groot en de controlemogelijkheid klein. Het is daarom voor de opleiding belangrijk maatregelen te nemen om de mogelijkheid tot fraude te minimaliseren, en voor de examencommissie toe te zien op de borging van dit proces. Zie ook hierboven bij paragraaf 5.5.1.

Het detecteren van fraude door middel van (Gen)AI-detectietools is (vooralsnog) onbetrouwbaar: inzet van dergelijke tools levert zowel false positives als false negatives en bias op.⁷ Mede om deze reden ziet de UvA AI-detectietools niet als oplossing van de uitdaging voor de borging van toetskwaliteit. In plaats daarvan zet de UvA in op het aanpassen van toetsvormen die een groot risico lopen op ongeoorloofd gebruik van GenAI.

Check op en aanpassen van (hoog) risico van toetsvormen

Om na te gaan of er sprake van een hoog risico is een checklist ontwikkeld⁸. Op de website van de TLC staan alternatieve toetsvormen beschreven die gebruikt kunnen worden om de risico's te beperken.⁹

Dit betekent echter niet dat je als examiner of examencommissie niks kan doen als er sprake is van het vermoeden dat GenAI ongeoorloofd gebruikt. Als de docent een vermoeden heeft van ongeoorloofd gebruik van GenAI, dan kan de docent een melding maken bij de examencommissie. De examencommissie stelt vervolgens onderzoek in en besluit eventueel tot ongeldigverklaring tentamen. Hierbij kan bijvoorbeeld in een mondelinge setting worden bezien of de student daadwerkelijk de kennis en kunde heeft en een toets (verslag/essay/scriptie/etc.) dus ook zelf heeft geschreven. Verslaglegging is daarbij wel van groot belang. Indien kennis en kunde niet kan worden aangetoond, kan

door de examencommissie het tentamen ongeldig worden verklaard¹⁰.

Wel kan het een tip¹¹ zijn om met name de referenties van essays met Turnitin op plagiaat te controleren. GenAI is vooralsnog niet altijd even goed in adequate bronvermelding. Bij de referenties wil je idealiter juist een hoge score zien in Turnitin. Referenties horen een hoge score te krijgen. Referenties zonder (hoge) score kunnen duiden op door GenAI gegenereerde referenties die niet bestaan.

Afsluiting

Het huidige kader Toetsbeleid biedt handvatten om een gebalanceerd toetsbeleid vorm te geven. Dit addendum geeft extra houvast om hierbij ook na te denken over GenAI in onderwijs en toetsing.

7 [Testing of detection tools for AI-generated text | International Journal for Educational Integrity \(springer.com\)](#).

8 [GenAI & toetsing op vakniveau - UvA Teaching and Learning Centres \(TLC\)](#).

9 <https://tlc.uva.nl/article/ai-new-ai-toetsing/?faculty=26>.

10 [ECLI:NL:RVS:2023:2874, Raad van State, 202302244/1/A2 \(rechtspraak.nl\)](#).

11 GenAI wordt steeds beter en studenten steeds handiger in het gebruiken van GenAI. Detectie tips kunnen en zullen daarom snel achterhaald zijn.